

Kohtuasi C-819/21**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

30. detsember 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Landgericht Aachen (Aacheni esimese astme kohus, Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

6. detsember 2021

Taotleja:

Staatsanwaltschaft Aachen

Põhikohtuasja ese

Välisriigis kriminaalasjades tehtud kohtuotsuste tunnustamine ja täitmine – Raamotsus 2008/909/JSK – Õigus õiglasele kohtulikule arutamisele – Liikmesriik, mille kohtusüsteem ei ole täidesaatva liikmesriigi kohtu hinnangul enam kooskõlas õigusriigi põhimõttega – Täidesaatva liikmesriigi kohtu võimalus keelduda välisriigis tehtud kohtuotsuse täitmisest

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Liidu õiguse tõlgendamine, ELTL artikkel 267

Eelotsuse küsimused

1. Kas täidesaatva liikmesriigi kohus, kes peab tegema kohtuotsuse täidetavaks tunnustamise otsuse, võib – tuginedes nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsuse 2008/909/JSK artikli 3 lõikele 4 koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 teise lõiguga – keelduda teises liikmesriigis tehtud kohtuotsuse tunnustamisest ja selle otsusega mõistetud karistuse täitmisest, mida näeb ette nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsuse 2008/909/JSK artikkel 8, kui on alust eeldada, et täidetavaks tunnustatava kohtuotsuse või sellega seotud hilisemate otsuste tegemise ajal ei ole

- olukord selles liikmesriigis kooskõlas põhiõigusega õiglasele kohtulikule arutamisele, kuna kõnealuses liikmesriigis ei vasta kohtusüsteem ise enam ELL artiklis 2 sätestatud õigusriigi põhimõttele?
2. Kas täidesaatva liikmesriigi kohus, kes peab tegema kohtuotsuse täidetavaks tunnustamise otsuse, võib – tuginedes nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsuse 2008/909/JSK artikli 3 lõikele 4 koostoimes ELL artiklis 2 sätestatud õigusriigi põhimõttega – keelduda teises liikmesriigis tehtud kohtuotsuse tunnustamisest ja selle otsusega mõistetud karistuse täitmisest, mida näeb ette nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsuse 2008/909/JSK artikkel 8, kui on alust eeldada, et kohtuotsuse täidetavaks tunnustamise otsuse tegemise ajal ei ole kohtusüsteem kõnealuses liikmesriigis enam kooskõlas ELL artiklis 2 sätestatud õigusriigi põhimõttega?
 3. Kui esimesele küsimusele vastatakse jaatavalt:

Kas enne seda, kui teise liikmesriigi kohtu tehtud otsuse tunnustamisest ja selle otsusega mõistetud karistuse täitmisest viitega nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsuse 2008/909/JSK artikli 3 lõikele 4 koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 teise lõiguga keeldutakse, kuna on alust eeldada, et olukord selles liikmesriigis ei ole kooskõlas põhiõigusega õiglasele kohtulikule arutamisele, sest kõnealuses liikmesriigis ei vasta kohtusüsteem ise enam õigusriigi põhimõttele, tuleb teises etapis kontrollida, kas õigusega õiglasele kohtulikule arutamisele vastuolus olev olukord on asjaomases menetluses toonud kahjulikke tagajärgi kaasa just süüdimõistetule?
 4. Kui esimesele küsimusele ja/või teisele küsimusele vastatakse eitavalt nii, et otsuse tegemine selle kohta, kas olukord liikmesriigis ei ole kooskõlas põhiõigusega õiglasele kohtulikule arutamisele, kuna kõnealuses liikmesriigis ei vasta kohtusüsteem ise enam õigusriigi põhimõttele, ei ole liikmesriikide kohtute, vaid Euroopa Liidu Kohtu (edaspidi „Euroopa Kohus“) ülesanne:

Kas Poola Vabariigi kohtusüsteem oli 7. augustil 2018 ja/või 16. juulil 2019 või kas Poola Vabariigi kohtusüsteem on praegu kooskõlas ELL artiklis 2 sätestatud õigusriigi põhimõttega?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artikli 47 esimene lõik

Nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsus 2008/909/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kriminaalasjades tehtud otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed, nende Euroopa Liidus täideviimise eesmärgil (ELT 2008, L 327, lk 27)

Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT 2002, L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34))

Viidatud riigisisesed õigusnormid

Rahvusvahelist õigusabi kriminaalasjades reguleeriv seadus (Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen, edaspidi „IRG“), eelkõige § 73 teine lause, mis vastab raamotsuse 2008/909 artikli 3 lõikele 4.

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Poola kodaniku M.D. harilik viibimiskoht on Saksamaa. Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Szczecin-Prawobrzeże rajoonikohus, Poola) mõistis M.D-le 7. augustil 2018 kuue kuu pikkuse tingimisi vangistuse. M.D. 7. augustil 2018 toimunud kohtuistungil ei osalenud. Sąd Okręgowy Szczecini (Szczecini regionaalne kohus, Poola) andmetel saadeti M.D-le kutse ilmuda 7. augusti 2018. aasta kohtuistungile tema elukoha aadressile Pyrzyces (Poola), mis oli teatavaks tehtud kohtueelses uurimismenetluses.
- 2 Süüdimõistmise aluseks olnud süüteod, mis pandi toime 2009. aasta märtsist kuni 31. juulini 2009, oleksid Saksa karistusseadustiku (Strafgesetzbuch, edaspidi „StGB“) kohaselt karistatavad ebaseadusliku omastamise ja dokumentide võltsimisena (StGB § 246 lõige 1, § 267).
- 3 Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Szczecin-Prawobrzeże rajoonikohus) tühistas 16. juuli 2019. aasta määrusega tingimisi vangistuse ja määras vangistuse täitmisele pööramise.
- 4 Generalstaatsanwaltschaft Köln (Kölni peaprokuratuur, Saksamaa) tegi 17. detsembril 2020 otsuse jätta M.D. hoolimata Sąd Okręgowy Szczecini (Szczecini regionaalne kohus) 13. augustil 2020 tehtud Euroopa vahistamismäärusest välja andmata, kuna tema harilik viibimiskoht on Saksamaa ja ta on esitanud väljaandmise suhtes vastuväiteid.
- 5 Sąd Okręgowy Szczecin (Szczecini regionaalne kohus) esitas 26. jaanuaril 2021 Generalstaatsanwaltschaft Berlinile (Berliini peaprokuratuur, Saksamaa) palve raamotsuse 2008/909 artikli 4 alusel hinnata M.D-le mõistetud vangistuse ülevõtmist. Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Berliini peaprokuratuur) edastas kõnealuse palve pädevale Staatsanwaltschaft Aachenile (Aacheni prokuratuur), kuna M.D. elukoht Saksamaal on selle prokuratuuri tööpiirkonnas.
- 6 Staatsanwaltschaft Aachen (Aacheni prokuratuur) kuulas M.D. seoses Sąd Okręgowy Szczecini (Szczecini regionaalne kohus) palvega ära.

- 7 M.D. teatas 18. juunil 2021 telefoni teel Staatsanwaltschaft Aachenile (Aacheni prokuratuur), et ta püüab küsimust Poola asutustega advokaadi abil lahendada. Kohtukutset ei ole ta enda sõnul saanud. Pealegi ei ole süüdistused ka sisuliselt õiged.
- 8 Staatsanwaltschaft Aachen (Aacheni prokuratuur) sai 11. augustil 2021 kätte M.D. kirjalikud märkused. Nendes selgitas M.D., et 7. augusti 2018. aasta süüdimõistva otsuse esemeks olev sõiduk anti talle tasuta. Ta ei põgenenud Saksamaale. Tema soov oli pakkuda oma perele Saksamaal paremat elu. Alates 2011. aastast elab ta koos oma perekonnaga Saksamaal. Mitte keegi ei teavitanud teda tema suhtes Poolas algatatud menetluse käigust. 2016. aastal võttis temaga ühendust Poola prokurör. Seejärel sõitis ta Poolasse ja andis politseis ütlused. Peale selle jättis ta kontaktaadressiks oma Saksamaa aadressi. Järgmises kirjas, mille ta sai Poola asutustelt, teatati talle, et ta on lõpliku kohtuotsusega süüdi mõistetud.
- 9 Staatsanwaltschaft Aachen (Aacheni prokuratuur) esitas 2. novembril 2021 eelotsusetaotluse esitanud kohtule palve tunnistada Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Szczecin-Prawobrzeże rajoonikohus) otsusega mõistetud karistus koostoimes sama kohtu 16. juuli 2019. aasta määrusega vastuvõetavaks ja määrata vastavalt kohtuotsuste täitmist reguleerivatele Poola õigusnormidele kuue kuu pikkune vangistus. Poola kohtuotsuse täitmise tingimused on täidetud.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühikokkuvõte

- 10 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kirjeldab esmalt väga põhjalikult Poola kohtusüsteemi reformi ja õigusriiklust käsitlevat Euroopa Kohtu praktikat, mis hõlmab järgmisi kohtulahendeid: 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586); 5. novembri 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Poola (üldkohtute sõltumatus) (C-192/18, EU:C:2019:924); 19. novembri 2019. aasta kohtuotsus A.K. jt (kõrgeima kohtu distsiplinaarkolleegiumi sõltumatus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982); 15. juuli 2021. aasta kohtuotsus komisjon vs. Poola (kohtunike distsiplinaarkord) (C-791/19, EU:C:2021:596); 2. märtsi 2021. aasta kohtuotsus A.B. jt (kohtunike nimetamine kõrgeimasse kohtusse – kaebused) (C-824/18, EU:C:2021:153) (sealhulgas selle peale esitatud Poola konstitutsioonikohtu 7. oktoobri 2021. aasta otsus); 16. novembri 2021. aasta kohtuotsus Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim jt (C-748/19–C-754/19, EU:C:2021:931); samuti Euroopa Kohtu asepresidendi 14. juuli 2021. aasta määrus komisjon vs. Poola (C-204/21 R, ei avaldata) ja 27. oktoobri 2021. aasta määrus komisjon vs. Poola (C-204/21 R, ei avaldata, EU:C:2021:877).
- 11 Lisaks käsitletakse põhjalikult Euroopa Komisjoni ettepanekut: nõukogu otsus, millega järeldatakse ilmset ohtu, et Poola Vabariik rikub oluliselt õigusriigi põhimõtet (COM(2017) 835 (final)); mainitakse ka kahte otsust, mille on Poola suhtes teinud Euroopa Inimõiguste Kohus, nimelt 7. mai 2021. aasta otsust (Xero

Flor w Polsce sp. z o.o. vs. Poola, kaebus nr 4907/18) ja 8. novembri 2021. aasta otsust (Dolińska-Ficek ja Ozimek vs. Poola, kaebused nr 49868/19 ja 57511/19).

- 12 Esimene küsimus: Viidatud kohtupraktika ja komisjoni meetmete põhjal jõudis eelotsusetaotluse esitanud kohus järeldusele, et Poola kohtusüsteemi toimimise kohta olemas olevatele objektiivsetele, usaldusväärsetele, täpsetele ja piisavalt ajakohastatud andmetele tuginedes on alust eeldada, et Poola kohtusüsteem oli Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Szczecin-Prawobrzeże rajoonikohus) 7. augusti 2018. aasta otsuse ja sama kohtu 16. juuli 2019. aasta määruse tegemisel ajal vastuolus M.D. põhiõigusega õiglasele kohtulikule arutamisele, mis on sätestatud harta artikli 47 teises lõigus.
- 13 Seega ei ole selge, kas raamotsuse 2008/909 artikli 3 lõike 4 kohase otsuse selle kohta, kas Poola Vabariigi kohtusüsteem oli 7. augustil 2018 ja 16. juulil 2019 ELL artiklis 2 sätestatud õigusriigi põhimõttega kooskõlas ja kas M.D-le oli tagatud harta artikli 47 teises lõigus sätestatud põhiõigus õiglasele kohtulikule arutamisele, võib teha liikmesriigi kohus, kes peab tegema otsuse kohtuotsuse täidetavaks tunnistamise kohta, või on tegemist „aluslepingute tõlgendamise“ küsimusega, mille lahendamine on ELTL artikli 267 esimese lõigu punkti a kohaselt Euroopa Kohtu ülesanne.
- 14 Peab paika, et 16. novembri 2021. aasta otsuses Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim jt (C-748/19–C-754/19, EU:C:2021:931) märkis Euroopa Kohus, et ELTL artikliga 267 ei ole talle antud pädevust kohaldada liidu õigusnorme konkreetsele juhtumile, vaid üksnes pädevus võtta seisukoht aluslepingute ja liidu institutsioonide vastu võetud aktide tõlgendamise kohta.
- 15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et küsimus, kas olukord liikmesriigis on kooskõlas ELL artiklis 2 sätestatud õigusriigi põhimõttega ja asjaomasele isikule harta artikli 47 teisest lõigust tuleneva põhiõigusega õiglasele kohtulikule arutamisele, on siiski sedavõrd põhimõttelise tähtsusega, et seda ei või lahendada liikmesriigi kohtud eraldi, vaid ELTL artikli 267 esimese lõigu punkti a kohaselt peab selle ühtselt lahendama Euroopa Kohus. Vastasel korral tekiks õiguskindlusetuse oht, juhul kui liikmesriigi kohtud annaksid Euroopa Liidu õiguskorra kesksetele õigusnormidele lahknevad tõlgendused.
- 16 Teine küsimus: Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamise ajal on Poola kohtusüsteemi toimimise kohta olemas olevatele objektiivsetele, usaldusväärsetele, täpsetele ja piisavalt ajakohastatud andmetele tuginedes alust eeldada, et niinimetatud „kohtusüsteemi reformi“ käigus võetud erinevate meetmete tulemusel ei ole Poola kohtusüsteem kooskõlas ELL artiklis 2 ühise väärtusena tunnustatud õigusriigi põhimõttega.
- 17 Euroopa Kohus märkis 15. juuli 2021. aasta otsuses komisjon vs. Poola (kohtunike distsiplinaarkord) (C-791/19, EU:C:2021:596), et liikmesriigipoolne ELL artiklis 2 tunnustatud väärtuste – seega ka õigusriigi põhimõtte – järgimine on

tingimus selleks, et nimetatud liikmesriik saaks kasutada kõiki talle aluslepingute kohaldamisest tulenevaid õigusi.

- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul tuleneb sellest, et ka siis, kui olukord liikmesriigis oli ajal, mil taotluse esitanud liikmesriigi õigusasutused tegid täitmisele kuuluva kohtuotsuse või sellega seotud hilisemad otsused, õigusriigi põhimõttega kooskõlas, tuleb kohtuotsuse täidetavaks tunnistamisest raamotsuse 2008/909 artikli 3 lõike 4 kohaselt keelduda, kui vahepeal – seega enne seda, kui kohus on teinud täidetavaks tunnistamise kohta otsuse – on olukord taotluse esitanud liikmesriigis muutunud niivõrd, et see ei ole enam õigusriigi põhimõttega kooskõlas. Kui asjaomane liikmesriik ei järgi enam õigusriigi põhimõtet kui ELL artiklis 2 tunnustatud väärtust, võiks ta vastavalt Euroopa Kohtu arutluskäigule viidatud kohtuotsuses kaotada aluslepingute kohaldamisest tulenevad õigused, seega ka raamotsuse 2008/909 artiklist 8 tuleneva õiguse nõuda teise liikmesriigi õigusasutustelt enda otsuse tunnustamist ja täitmist.
- 19 Ka selles kontekstis ei ole selge, kas otsust selle kohta, et Poola Vabariik ELL artiklis 2 tunnustatud õigusriigi põhimõtet (enam) ei järgi ja kaotab aluslepingute kohaldamisest tulenevad õigused, võivad teha liikmesriigi kohtud või on see ELTL artikli 267 esimese lõigu punkti a kohaselt üksnes Euroopa Kohtu ülesanne.
- 20 Vastus kõnealusele küsimusele on käesoleva menetluse seisukohast oluline, sest isegi kui – vastupidi eelotsusetaotluse esitanud kohtu seisukohale – lähtutaks sellest, et Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Szczecin-Prawobrzeże rajoonikohus) 7. augusti 2018. aasta otsuse ja 16. juuli 2019. aasta määruse tegemise ajal ei olnud olukord Poolas vastuolus põhiõigusega õiglasele kohtulikule arutamisele, siis annavad vähemasti hiljutised suundumused konkreetselt alust eeldada, et ELL artiklis 2 sätestatud õigusriigi põhimõtet Poola Vabariigis (enam) ei järgita.
- 21 Seda seisukohta põhjendab eelotsusetaotluse esitanud kohus tõsiasjaga, et Poola Vabariik ei täitnud või ei täitnud piisavalt Euroopa Kohtu asepresidendi 14. juuli 2021. aasta määruses C-204/21 ette nähtud ajutist meetet, mistõttu määras Euroopa Kohtu asepresident 27. oktoobri 2021. aasta määrusega Poolale karistusmaks 1 000 000 eurot päevas.
- 22 Vastusena Euroopa Kohtu 2. märtsi 2021. aasta otsusele A.B. jt (kohtunike nimetamine kõrgeimasse kohtusse – kaebused) (C-824/18, EU:C:2021:153) sedastas Poola konstitutsioonikohus 7. oktoobri 2021. aasta otsuses, et osa liidu õigusest, eelkõige Euroopa Kohtu katse sekkuda Poola kohtusüsteemi, rikub Poola põhiseadust.
- 23 Selle põhjal teeb eelotsusetaotluse esitanud kohus järelduse, et Poola Vabariik on seisukohal, et liidu õiguse esimus ei ole talle enam siduv.
- 24 Kolmas küsimus: Selle küsimuse raames käsitleb eelotsusetaotluse esitanud kohus veel kord Euroopa Kohtu 25. juuli 2018. aasta otsust Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), milles

Euroopa Kohus põhjendas nõuet kontrollida konkreetset põhiõiguse rikkumise või ohustamise juhtumit, mis on seotud Euroopa vahistamismäärusega, raamotsuse 2002/584 põhjenduse 10 sõnastusega, mis annab ainuõiguse teha otsus Euroopa vahistamismääruse toimumise peatamise kohta Euroopa Ülemkogule.

- 25 Raamotsus 2008/909 aga võrreldavat sätet ei sisalda. Seega on ebaselge, kas ka käesoleval juhul – kooskõlas Euroopa Kohtu 25. juuli 2018. aasta otsuses Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586) välja töötatud kaheastmelise hindamisskeemiga – tuleb kontrollida, kas M.D. süüdimõistmisest Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Szczecin-Prawobrzeże rajoonikohus) 7. augusti 2018. aasta otsusega koostoimes sama kohtu 16. juuli 2019. aasta määrusega tulenes tegelik oht, et rikutakse tema põhiõigust pöörduda sõltumatusse kohtusse ning sellest tulenevalt tema põhiõiguse õiglasele kohtulikule arutamisele olemust.
- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et M.D. põhiõiguste rikkumist või ohustamist ei ole konkreetset juhul vaja kontrollida, kuna raamotsus 2008/909 ei sisalda raamotsuse 2002/584 põhjendusega 10 võrreldavat sätet. Peale selle viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtu 27. mai 2019. aasta otsusele OG ja PI (Lübecki prokuratuur ja Zwickau prokuratuur) (C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456), mille ese oli ka kohtunike sõltumatuse nõude ulatus ja milles Euroopa Kohus märkis, et juba abstraktne võimalus, et justiitsminister võib avaldada poliitilist mõju, toob kaasa ohu, et täitevvõim mõjutab Saksa prokuratuure Euroopa vahistamismääruse tegemise üle otsustamisel. Seepärast ei saa Saksa prokuratuurid olla „vahistamismääruse teinud õigusasutus“ raamotsuse 2002/584 artikli 6 lõike 1 tähenduses.
- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et Euroopa Kohtu poolt seoses Euroopa vahistamismääruse täitmisega välja töötatud kaheastmelist skeemi ei saa ka analoogia alusel üle kanda kohtuotsuse täidetavaks tunnistamise kohta tehtavale otsusele, kuna asjaomased küsimused ei ole võrreldavad.
- 28 Euroopa Kohus on viidatud 25. juuli 2018. aasta otsuses Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586) nimelt märkinud, et – pärast seda, kui on tuvastatud õigusriigi põhimõtte objektiivne rikkumine – tuleb teises etapis kontrollida, kas esineb tegelik oht, et asjaomase isiku puhul, kelle suhtes on tehtud Euroopa vahistamismäärus, rikutakse vahistamismääruse teinud õigusasutusele üleandmise korral tema põhiõigust pöörduda sõltumatusse kohtusse ning sellest tulenevalt põhiõiguse õiglasele kohtulikule arutamisele olemust. Euroopa Kohtu nõutud konkreetse kontrolli ese oli seega prognoosida menetluse oodatavat käiku pärast Euroopa vahistamismääruse täitmist. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arusaama kohaselt ei nõua Euroopa Kohus siiski, et küsimust, kas juba Euroopa vahistamismääruse tegemine kahjustas asjaomase isiku põhiõigust pöörduda sõltumatusse kohtusse, tuleks hinnata *ex post*.

- 29 Asja olemusest tulenevalt ei ole käesolevas asjas võimalik prognoosivat otsust teha, kuna menetlus on täidetavaks tunnistamise otsusega Saksamaa Liitvabariigi ja Poola Vabariigi vahelises kahepoolses suhtes lõpetatud.
- 30 Käesolevas asjas oleks seega mõeldav üksnes hinnata, kas esimeses etapis tuvastatud õigusriigi põhimõtte rikkumine on teises etapis mõjutanud ka konkreetset juhtumit. Kui aga Poola Vabariigis on kohtusüsteemi ülesehitusse sekkumisega vähendatud kohtute sõltumatust tervikuna – nagu see on käesolevas asjas –, siis ei tule menetlus, milles saaks välistada, et põhiõigust õiglasele kohtulikule arutamisele on rikutud, üldse kõne alla. Seda, kas kohtusüsteemi reformid, mis olid 7. augustiks 2018 ja 16. juuliks 2019 juba toimunud, mõjutasid Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Szczecin-Prawobrzeże rajoonikohus) otsust, ei saa *ex post* enam kindlaks teha. Nõutava kindlusega ei saa seda siiski välistada.
- 31 Eeltoodust tuleneb, et seda enam ei ole põhiõiguse konkreetset rikkumist või ohustamist vaja kontrollida siis, kui täidesaatva liikmesriigi kohus, kes peab tegema kohtuotsuse täidetavaks tunnistamise otsuse, keeldub kohtuotsuse tunnustamisest, tuginedes raamotsuse 2008/909 artikli 3 lõikele 4 koostoimes ELL artikliga 2, kuna taotluse esitanud liikmesriigi kohtusüsteem ei ole kohtuotsuse täidetavaks tunnistamise otsuse tegemise ajal enam kooskõlas ELL artiklis 2 sätestatud õigusriigi põhimõttega.
- 32 Neljanda küsimuse kohta eelotsusetaotluse esitanud kohus märkusi ei esita.